

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

IX. Labrum fuga. Otij amor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

CAPVT IX.

Laborum fuga. Otij amor.

MAlorum vitiorumq; adeò omnium
 seminarium. ex hoc namque omniũ
 generum profiliunt mala, in Religionis
 interitum nata, omnemq; succum, se-
 minaq; fœcundissimi antea illius agri
 emedullantia ac perimentia. & quid spe-
 rari à Religioso potest otij amatore, quæ
 non timeri mala? nam vt omnino nihil a-
 gat, remotissimum ab ingenio humano
 est, quod occupationibus gaudet, nec in
 ignauo cõsenescere perpetuò potest otio.
 refugit res instituti, ac vocationi suæ pro-
 prias? conuertit se ad alienas; & cùm do-
 mi desint quibus delectetur, transit ad Re-
 ligioni noxia, seque suosque non raro in
 aperta coniicit discrimina. Si negata, aut
 non concessa illi sæcularium rerum nego-
 tiatio, deflectit ad animi mala; paulatim-
 que tam altè ignauissimi teporis huius ve-
 nena bibit, vt ne excutere quidem hæc
 dum volet possit. tantum inueterata viti-
 orum consuetudo potest, vt versa iam im-
 probitas in naturam videatur, quam cum
 sola vita deponat.

Pro-

Profiliunt ex hoc otio murmurationes, dictorum factorumque aliorum obtretationes. nam cum paria aliis aut nolumus, aut vitio nostro non possumus, fit ut damnemus in iis, quæ nos aut magnitudinis terrore, aut otij amore fugimus: & cum desperemus assequi in alto posita, pigeatque ad ardua dexteram porrigere laboribus territos, dolemus reliquos generoso difficultium calcatu, quasi per sudores & sanguinem ad excelsa decurrere. nasciturque hinc optimarum quarumcunque rerum inuidia: à quibus dum ob coniunctam ferè indiuiduo quodam nexu difficultatem, manum remouemus, alienæ virtutis inuidia stimulamur & depascimur; conamurque reliquos aut propositis, ac in immensum auctis difficultatibus terrere, aut speratorum ex iis fructuum extenuatione auertere. quod si non assequamur, ambitioni, aut inani placendi Superioribus aliisque studio conatus hosce ascribimus.

Inualetudinis deinde metu ab arduis quibusque reliquos auocamus. ac si quæ tota Religione exempla sint eorum, quos in medio magnarum rerum conatu valetudo aliquando destituit; ingenti illa amplificatione in terrorem adducimus, de-

Pro- ○ terio-

teriora etiam ob oculos ponentes. quæ res non parum momenti ad terrorem habet. Voluntario interim silentio teguntur innumeri, quorum maximis conatibus valetudo respondit. tacentur deinde quos in otio aut immatura & inexpectata mors præoccupavit, aut perpetua quædam inualetudo tenuit. tacentur denique quorum inualetudo otio crevit, decrevit laboribus, qui quæ non antea otio natam agilitudinem deposuerunt, quàm se laboribus darent, quorum quæ quasi per gradus laboribus valetudo crevit, vt tantum valetudinis accederet bonæ, quantû laboris.

Et sanè plurimum damni ex amico hoc quorundam otio reliquis accedere negare non possumus. Valent enim hæc maxime in iunioribus in exemplû, ac sub prætextu valetudinis tuendæ, otij crescit amor: quod semel degustatum, minus generosa pectora perfacile in solidum, quietis quadam dulcedine ad se rapit, detinet quæ illicibus his prærogatiuis, molestiarum & laborum carentia.

Ad hos interim otij amatores pronò quodam lapsu vitia decurrunt. & ferè omnes tales in somnum pronos, in cibum ac potum æstuosos, in corporis denique commoda omnia procliues videas, ac tandem

dem in carnem labentes. Laboribus sanè caro frangitur, sudoribus tanquam fluminum superfusu flamma illius restinguitur, otio roboratur, ac tanquam olei superiectu accenditur: & vt non facillè insurgit laboribus tanquam cæstibus domita, ac quasi pedibus conculcata caro; ita non facillè prostrata iacet, otio fota, deliciis commodisque extimulata. Docemur hoc omnium Sanctorum monitis, & quotidiana propè in omni Religione experientia, vt ad lapsum non alia pronior via sit. & ferè bona pars illorum, qui semel ad Religionis aratrum porrecta manu, retrò respererunt, ad Ægyptias ollas, ad honores & commoda; ab otio, & laborum fuga viam sibi ad præcipitia prostrauerunt. vt verè dixerit Sapiens: *Via pigrorum quasi sepes spinarum: via iustorum absque offendiculo.* & alibi: *Pigredo immittit soporem, & anima dissoluta esuriet.* nam mens quia se ad superiora nõ stringendo non dirigit, neglectam se inferius per desideria expandit. Et dum studiorum sublimium vigore non constringitur, cupiditatis infima fame sauciatur: vt quo se per disciplinam ligare dissimulat, eo se esuriens per voluptatum desideria spargat. cui rectè per Salomonem dicitur, *Propter frigus piger arare noluit, mendicabit ergo æstate, & non dabitur ei: qui enim nunc ex-*

Pro. 15.

Prou. 19

Gregor.

Past. p. 3

c. 16.

Pro. 10.

bonis operibus non exudat, cum sol iudicij feruentior apparuerit, quia frustra regni aditum postulat, nihil accipiens æstate mendicabit.

Remedia.

A Superiorum in strenuos operarios benevolentia sumenda sunt. ut quos magno religiosoque conatu in proximorum salutem incumbentes vident, nullis laboribus, nec propriæ valetudini parcetes, eos & singulari affectu prosequantur, & currentes sistant, & iniecta paterna manu, beneuolè reprimant, de que necessariis omnibus vltro ac munifica dextera, etiam reluctantibus prouideant.

In alios verò, quos in medio magnorum laborum cursu fractos reperiunt, vniuersum paternum affectum profundant, nihil deesse patientur, & quantum Religio patitur, peculiaribus fauoribus prosequantur, vltro misceant colloquia, consiliis etiam dandis adhibeant, nec quicquam illis eorum quæ ad honestam recreationem, decentemque ac religiosam animi laxationem faciunt, deesse patientur, vltroque etiam ingerant, & ad illa cogant.

Exemplo deinde suo, magnorum Imperatorum more, reliquos Superior excitet. Incredibile quantum hoc in subditorum

ani-

animis valeat, vt vel solo pudore etiam illi excitentur qui ad otium proniores sunt.

Exemplis denique, maximè in Religione, aut in Ecclesia Dei illustrium, qui affecta etiam valetudine, magna ingenti ausu conatuque aggressi, ad felicem exitum deduxerunt. Iam si vita laborantes destituat, quid in omnem æternitatem gloriosius, quàm fortium militum more, in mediis sudoribus, laboribus, sanguineque vitam ponere? nec in gloria aut ignaua morte vilem animam emittere; factaque prius fortia indecora morte signare?

Proderit etiam vt, si quos otio & ignauia se dare viderint, nulla eos sibi familiaritate iungant, nullis familiaribus colloquiis dignentur; sed tanquam ignauos, & Religionis quosdã quasi fucos ac vomitus auerſentur. vt vel dedecore, ac prudenti quadam paterni affectus repulsa contemptuque ad meliora impellantur.

Vtile etiam fuerit tales in humilibus quibusque officiis continere, & ab omnibus dignioribus remouere; ad extremas etiam quasdam habitationes, minus nobiles reijcere; aliorum etiam monitis, ac in primis Præfecti spiritus ad labores prouocare, præmiis ac non rarò minis etiam propositis; vt quos non potest amor, non

magnorum exempla, impellat timor & recundia è contemptu nata.

Neque res vlla potentiùs dæmonum incurfibus refiftit, impetum frangit, quàm perpetua feriarum rerum occupatio. Hinc

Ad Fratres de monte. illud Bernardi: *Varijs autem officijs occupatus, nullis vacabis cogitationibus, & dum ab alio transis ad aliud, opusque succedit operi, illud solum mente tenebis, quod agere compelleris.* &

Ad Rusticum. Hieronymus: *Facito semper aliquid operis, ut te semper diabolus inueniat occupatum: multam Eccli. 33 enim malitiam docuit otiositas.* Vitabit sane

quisquis salutis suæ studet, quisquis illi ex animo consultum volet. neque enim potest mens humana, tanquam in ignauo quodam sopore tota conquiescere. semper aliquid agat necessum est: igni per similes, qui erumpit in flammam, in scintillas, in fumum: & antè ferrum disrumpet & chalybem, quàm arctetur angustiis. facit idem mens nostra, antè diffringet hæc vincula quibus illigatur, quàm vt in pigro hoc carcere ignaua delitescat. bona defunt: verfabit mala. hæc ne illam teneant, melioribus distineatur. nec magno admodum hinc molimine opus est. assuescat bonis; abibunt in naturam. fœcundus nimirum animorum ager. sementem immitte bonam. respondebunt fructus.